

Motion till riksdagen 2010/11:So475

av **Fredrick Federley (C)**

Utredning om surrogatmödraskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att se över möjligheterna att göra juridiskt gällande surrogatmödraskapsöverenskommelser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att tillåta embryodonationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta assisterad befruktning för ensamstående kvinnor.

Bakgrund

Längtan efter barn och viljan att bilda familj är en djupt liggande drivkraft hos många människor. Det gäller oavsett kön, sexuell läggning och relationsstatus – och oavsett vår förmåga att själva rent biologiskt eller genetiskt bli föräldrar.

I Sverige finns idag många människor som inte kan bli föräldrar, antingen på grund av sjukdom eller funktionshinder eller på grund av att lagstiftningen sätter stopp för möjligheter som rent medicinskt finns.

Under de senaste dryga 25 åren har möjligheterna för människor att bli föräldrar stadigt förbättrats i Sverige. Sedan 1984 är det tillåtet med spermiedonation. Sedan 1989 har det i Sverige varit tillåtet med IVF-behandlingar, så kallade provrörsbefruktningar, i syfte att uppnå graviditet. Äggdonation blev lagligt först 2003. År 2005 fick också en kvinna som lever i en relation med en annan kvinna tillgång till såväl insemination med donerade spermier och IVF-behandling med donerade spermier.

Fel! Okänt namn på

Men det finns fortfarande begränsningar som lagstiftaren satt upp. Det är inte tillåtet med så kallad embryodonation, där både ägg och spermier är donerade – och ensamstående kvinnor har inte tillgång till assisterad befruktning i någon form inom ramen för den svenska sjukvården. Dessa begränsningar är märkliga. Ensamstående kvinnor tillåts adoptera, och embryodonationer innebär inga ökade medicinska risker eller nya, oprövade medicinska behandlingar, eftersom äggdonation redan är tillåtet.

En annan begränsning är den att det inte är möjligt att göra juridiskt hållbara överenskommelser om surrogatmödraskap. Surrogatmödraskap innebär att en kvinna bär och föder ett barn i syfte att någon annan ska bli förälder åt barnet. Det kan röra sig både om så kallade partiella surrogatmödraskap, där kvinnan själv har bidragit med ett ägg och graviditeten därmed kan uppnås genom insemination, eller fullständiga surrogatmödraskap, där ägget är donerat och graviditeten alltså har uppstått genom en IVF-behandling.

Människor kan ha olika anledningar till att vilja bli föräldrar genom surrogatmödraskap. Det kan handla om ett olikkönat par där kvinnan genom sjukdom eller olycka förlorat sin livmoder eller har en livmoder som av olika skäl inte kan bära ett barn; eller ett samkönat manligt par; eller en transkvinna som har sparat spermier och vill bli förälder på egen hand.

Surrogatmödraskap innebär i sig själv inga utökade medicinska risker som inte redan är tillåtna i Sverige, eftersom vi tillåter IVF-behandlingar. Tillvägagångssättet vid fullständiga surrogatmödraskap är detsamma.

Undersökningar har också visat att barn som tillkommit genom surrogatmödraskap inte mår sämre eller uppvisar sämre utveckling än andra barn.

Det är därför svårt att förstå varför vuxna människor inte skulle vara tillåtna att göra denna överenskommelse med varandra. I länder som tillåter surrogatmödraskap finns olika varianter på regleringar. I vissa länder är endast icke-kommersiella arrangemang tillåtna, i andra är det endast släktingar till den eller de som ska bli föräldrar som kan komma i fråga. Exakt hur den svenska lösningen skulle kunna utformas får en utredare ta ställning till.

Den nuvarande situationen, där surrogatmödraskap inte uttryckligen är förbjudet, men heller inte reglerat leder till onödigt svåra situationer för många människor, som till exempel kanske vänder sig till andra länder och hamnar i lagstiftningslimbo mellan två olika länders system. Därför bör en utredare se över hur det skulle kunna bli möjligt att reglera surrogatmödraskapsöverenskommelser i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 26 oktober 2010

Fredrick Federley (C)